

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1897 թվականի
Պուկարիոյ համար տարեկան 10 գրանի
» » վեցամսեայ 5 »
Արտասահմանի » տարեկան 12 »
» » վեցամսեայ 6 »
ԿԱՆՆԻՒՆ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Նամակ դրամ եռայլն կրկն հետեւեալ հասցեով
ԽՍԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒՆԵՔ, ԼՐԱԳՐՈՅ ՎԱՐՆԱ (ՊՈԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на вѣстникъ Редaction du journal
„Ирравункъ“ „Irravouk“
ВАРНА (България). VARNA (Bulgarie)

Խնդրագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
ևս չեն ընդունիր ևս յարմար դասուած-
ները միայն կը հրատարակուին անբող-
ջովիկ կամ մասամբ:
Խնդրագրութեան տողը 20 սանթիմ. երե-
փեկ անկի սեղաններու համար 20 0/0
գեղջ կը լինի:

ԶՈՒԱՐՃԱՍԵՐՆԵՐՈՒՆ

Թէ երիտասարդութիւնը ան-
զուսպ և կրակոտ մասն է մարդ-
կային կեանքին, և թէ այդ շըր-
ջանին մէջ, խենդութիւններ-ընե-
տեսակ մը օրէնք է, տոնք պաշտ.
նիքներ չեն:

Ասոր համար, ես որ մտադրած
եմ քանի մը որդարացի գիտու-
ղութիւններ ընել այդ օրէնքին ե-
թէ ոչ ջնջման գէթ մեղմացման
համար, կըզգամ թէ որքան դը-
ժուարին և նոյն իսկ տաժանելի
է գործս:

Ինչպէս ըսեմ ես կրակին որ
չի վառի, սիրոյ՝ որ չի բորբոքի,
երիտասարդին որ չի զուարճանայ,
ի՞նչպէս վճռեմ որ այդ քայքայ
տարիքին հրապոյրներուն քովէն
միայն սողոսկելով անցնի ան, ա-
ռանց մէջը մանկու, և այսպէս
հասնի ծերութեան սառեւուն,
առանց իրեն հետ տանելու քանի
մը յիշատակներ, թոշնած ծաղիկ-
ներու պէս, որոնք տեսակ մը
սփոփանք ըլլան իր աւելոր օրե-
րուն:

Անշուշտ մարդկօրէն խորհելով
անբնական ու անհեղեղ պիտի
ըլլար այդպիսի պահանջում մը,
և արժանի՝ զառամ պառաւի մը
չըլծերուն, որոնց աւելի աղօթք
կը վայելէ քան խրատ:

Այո, երիտասարդութիւնը ե-
ռուզեալ կեանք կուզէ, իսկ
ծերը յիշատակ կը փնտռէ:

Բայց ո՞ր փնտռելու է ատոնց
աղբիւրը, հոս ու հոն կատարուած
քանի մը զեղխութեանց և անկա-
նոնութեանց, թէ այնպիսի գոր-
ծերու մէջ որոնք իրաւացի պար-
ձանք մը ըլլան, օրհնութիւններ
հրապիրեն, և վերջապէս յիշատակդ
յուսերթացնեն, կարենան ըսել տալ
թէ ճշմարիտ հայ մը եղած ես և
կամ գէթ՝ մարդ մը:

Ինչ որ պիտի ըսենք, տարա-
կոյն-չիկայ թէ չի շօշափեր ան-
խտիր բոլոր հայ երիտասարդու-
թիւնը: Յուսահատական կըլլար
այդ: Բարեբախտաբար անոր կա-
րեւոր մասը գիտակցօրէն ըմբռ-
նած է թէ այս պահուս, աղղը

իրենց կորովէն, կամքէն, ու
կեանքէն, անխորհուրդ զբօսանք-
ներէ, զեղխութենէ տարբեր բան
մը կակընկալէ:

Կը խօսինք անոնց, որոնք ազ-
գին՝ և երբեմն բուն իսկ իրենց
անձնական և ընտանեկան վիճա-
կին ճշգրիտ գիտակցութիւնը չու-
նենալ կը թուին, ինչպէս ենթա-
դրել կուտան յաճախ, իրենց ոչ
այնքան լուրջ արարքը:

Եթէ կարելի ըլլար, հրեշտակի
մը և կամ սատանին թեւերուն
վրայ մէկ գիշերուան մէջ համա-
տարած պտոյտ մը ընել այն բո-
լոր տեղերը ուր սփռուած է գաղ-
թականութիւնը, տարակուս չի-
կայ թէ մեր աչքերը պիտի հան-
գիպէին կարգ մը հայ երիտասար-
դական խմբակներու, որոնք այլ
և այլ զբօսավայրերու մէջ կոնծե-
լու լուրջ մրցումներ կազմակեր-
պած են: Մրցում մը որուն նպա-
տակակէտը Մոնթիոնի մրցանակը
ըլլալէ հետո է, և կը ձգտի ա-
ւելի իրենց առողջութիւնը և ար-
ժանապատուութիւնը ջախջա-
խել, ինչպէս նոսր գինեկանները
հարուստ կալուածատէրներու վե-
րածել:

Անցած բարի ժամանակներու
մէջ, թերեւս այնքան բանաւոր
չերէւէր այսպիսի գիտողութիւն-
ներ ընել, զի երիտասարդութիւնը
պէտք է որ զբօսու:

Իսկ հիմա կրնա՞նք նոյն ըն-
թացքը շարունակել, մեր այս ա-
նորոշ, հալածական և համակ դառն
կացութեան մէջ չուշաբերիլ, այս-
քան փորձանքներէ ու ճգնաժամ-
րէ ետքը խոհականութեան պըղ-
տիկ դաս մը ալ առած չըլլայ,
ու միշտ ոգեւորներու մշուշին մէջ
թափառուն, արհամարհանքի և
անտարբերութեան նայուածք մը
միայն ուղղել ե՛ւ անձին-և ազգին
և ընտանիքին... Կր՛նա՞նք այս
բաներ տեղի ունենալ առանց
մարդուս բարոյականին և զգա-
ցողութեանը վրայ կասկածներ
ներշնչելու:

Դիտենք վայրկեան մը բոլոր-
տիքին, տեսնելու համար թէ
մխիթարական բան մը ունի՞նք որ
գէթ վաղանցուկ ժպիտ մը թըր-

թըռար մեր շուրթերուն վրայ:

Թողէ՛ք Հայաստանը քրդերուն
ձեռքը, թողէ՛ք ձեր հայրենիքը
մուկելի թրքերուն ճիրտներուն
մէջ որ զայն ուղածուն պէս բը-
ղըկտեն, ջրվէժի մը շառաչումով
հոտոց եղբայրական արիւնը թո՛ղ
օրերդ մը ըլլայ ձեզ համար...
Բայց գոնէ ձեր անմիջական շուրջ
ակնարկ մը ձգելու չէ՞ք հաճիր
անգամ մը, ակնարկ՝ որ գարե-
ջուրի ու մպը պիտի սեղմէր ձեր
կոկորդին մէջ ու ձեր խիղճը պի-
տի սպանէր գեռ չի ծնած:

Չե՛ք տեսներ, պարոններ, յե-
տին թշուառութիւնը որուն մատ-
նուած են ձեր արեւակիցները:
Տեսէ՛ք, վեց տարեկան մատղաշ
մանկիկներ, ճիտենին խանութ
մը կախած՝ փոխանակ մանկու-
թիւն ընելու՝ առեւտուր կընեն
մեծ մարդու լրջութեամբ: Ընտա-
նիք խնամել կը ջանան այդ
պղտիկները: Կը տեսնէք ուրեմն
թէ մեր ազգին մէջ խնդիրները
փոխուած են: Եթէ տղան ման-
կութեան հրճուանքներէն կը զըր-
կուի, դուք ալ, գէթ ասին մը,
երիտասարդութեան օրինակս
խենդութիւններէն զրկուելով տու-
ած կըլլաք միթէ:

Չէ՛ք դիտեր դժբաղ այս ժիր
պատանեակները: Վեհանքն ու
քաջ, որոնք անտրտունջ, գեղ-
տեմքերի այս ցրտերուն գլուխին
բաց ու բոկոտն, կիմանա՞ք, բո-
պիկ ոտքով կը վազվզեն սառած
ցեխերուն մէջ, պատառ մը հացի
ի խնդիր:

Անտարբե՛ր կը թողու զձեզ
կարօտեալներու այն նիհար և
գունատ ամբօք՝ որ ոչ ուտեստ
ունի ոչ բնակարան, որ ցրտէն կը
գողայ և գերեզմանի ջերմութիւնը
կը փնտռէ: Վերջապէս այն տագ-
նապստեան երկար շարքը որոնց
մէջ, սեւ ծածկոցին տակ, թշու-
առութեան զոհ մըն է որ կը տա-
րածուի:

Եթէ յուժկոտ վատնուած այդ
գրամներով, ջանայիք վիշտ մը
ամօքել, արցունք մը սրբել,
կեանք մը փրկել, կը կարծէ՛ք
որ նուազ հաճոյք մը զգայիք,
հանգարտ գոհունակութիւն մը որ

տեսակ մը երկնային բոյր կը պա-
րունակէ իր մէջ և որ շա՛տ հեռի
է զեղիս կեանքի մը խաբուսիկ ու
ստէպ խղճի խայթերով լի վայր-
կեանքներուն նմանելէ:

Եթէ մէկը ելլէ ու այս ըն-
թացքները անբարոյականութիւն
և անզգայութիւն յորշորջէ, կը
կարծէ՛ք որ երկրորդ մը գտնուի
զանոնք հերքող:

Եւ յետոյ, խօսքը մէջերնիս,
ես չեմ կարծեր որ ձեր մախածը
միշտ աւելորդէն եղած ըլլայ:
Ընդհակառակը աւելորդ չէր ըլլար
եթէ ձեզմէ ոմանք տաքուկ ֆա-
նէլա մը, զոյգ մը բրդէ գուլպայ՝
իրենց, և սալ մը փայտ իրենց
տունին համար գնէին, վերջապէս
անդին հացագործին հաշիւը կայ
և գեռ ինչե՛ր՝ կը տեսնանք թէ
կարգը զեղխութեան գալու հա-
մար շատ ատեն կը մնայ:

Միանգամ ընդ միշտ պէտք է
ըմբռնել թէ մտածաբան և լըր-
ջութեան տարիներ են ասոնք:
Անձնական և ընտանեկան գործե-
րէն զատ, որոնք այնքան խնամ
և մտադրութիւն կը պահանջեն,
աղքտ ալ կայ որուն կապուած է
մեր կեանքն ու ապագան անխղ-
լի կերպով և որ իրաւամբ ամբողջ
երիտասարդութեան կակընկալէ
իր բոլոր ցաւերուն դարմանը, իր
փրկութիւնը:

Եթէ երիտասարդութիւնը ու-
րիշ տեղեր սպառէ իր կարողու-
թիւնները, սին բաներով փճացնէ
իր հանճարը ու ընդունակութիւն-
ները, ու այս աղէտներուն մէջ,
իր հաճոյից անձնատուր, լոկ ան-
տարբեր հաղիսատեսի դեր կա-
տարէ, հապա ո՞վ պիտի գործէ:
մեք մամիկները...

Դիշ մը կամք ու գիտակցութիւն
և ամէն բան իր տեղը կը գտնէ:

Այսօրինակ գիտողութիւններ
գուցէ քիչ մը կծու թուին ձեզ,
այլ համոզուեցէ՛ք թէ ո՛չ հեգնու-
թեան և ո՛չ պարտաւի զգացում-
ներէ զրգուած են, այլ բարեա-
ցակամ ոգւոյ մը և ընկերական
կարեկցութեան ներշնչում են:

Գամեիր-Արշալիր

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Ռոստոմ, 12 Դեկտ.

Պատուական թերթիդ էջերը քանիցս զբաղեցան քաղաքիդ ընթերցարանի խնդրով, և մեզ պահ մը յուսալ տուին թէ թերեւս ձեր այդ տողերը մեր ընթերցարանի թոյլ ու վարանոտ վարչութեան իբր ազգակ ծառային. դժբախտաբար Տիարք վարչականք ոչ թէ ազգունեցան, այլ աւելի աննպաստ հանգամանքներու տակ ընկճուեցան ու ընթերցարանի վարկը նուաւսացուցին հասարակութեան առջեւ: Մանաւանդ ամսոյս 4ին ընթերցարանի մէկ սենեկին մէջ երբ ատենախօսութիւն մը տեղի կունենայ, ընթերցարանի վարչութիւնը այնչափ խեղճ և բարեացակամ վերաբերում մը ունեցաւ հայ ընթերցապէսներու հանդէպ որ այն գիշերուան եկողներուն մեծ մասամբ արգիլեց, «այս գիշեր չի պիտի գտնանա՞նք ուրիշ» յայտարարելով: Մեր ընթերցարանի ալ այս ընթացքով փոփոխուեց վրայ է, գիշաճախողներն օր քան զօր կը նստապին և եթէ այս անհոգ վարչութիւնը հեռացնէ չաշխատութիւն օրէն փակ պիտի դնենք դռները:

Մի քանի անգիւ երիտասարդներ նկատելով այս արգահատելի դրութիւնը խորհած են մասնաւոր գիւղ մը բանալ, և այնտեղ գրել:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ (*)

Արեւելեան խնդիրը որ Եւրոպայի 1789ի քարտէսը փոփոխելով հասցուց մինչեւ 1886ին ստացած ձևին, և կը շարունակէ մինչեւ այսօր բոլոր դիւանագէտներու մղձաւանջն ըլլալ, թուրք կայսրութեան մէջ ծագած քաղաքական դժուարութեանց խնդիրն է, դժուարութիւններ, որոնք կը յառաջանան երեք պատճառներէ: Ա. Թուրք պետութեան պատճառաբար թուրքացիներ և անկուր: Բ. Եւրոպական պետութեանց մրցումը երկրակալական տեսակետով ինքնայն թուրքայի Գ. Երկրին իրաւունքայ ազգութեանց քաղաքական դժուարութիւններ:

Թուրք կայսրութեան անկման պատճառները բոլորովին չօղտիւն ընելու համար բանախօսը նախապէս ուրուագծեց թուրքերու գոյութեան օրոքը, այն տարածութիւնը, որուն Արեւելեան ասիան է Զինական կայսրութիւնը, Արեւմտեանը՝ Վրկանայ ծովը:

(*) Ամփոփում հմտալից բանախօսութեան մը զոր Ռուսոնի արգ. երկսեռ վարժարաններու տեսուչ Տ. Սապահ-Կիւլեան խօսած է տեղւոյն հայկական ընթերցարանին մէջ:

Այս ամփոփումը հաղորդած է մեզ թերթի բարեկամներէն մին որ օգտակար դատած է բանախօսութեան ինչ ինչ մասերը մանրամասնօրէն գրի առնել:

խօսիլ ու ճառել: Այս խրատումնին թէեւ գովելի է ըստ մեզ, բայց ընթերցարանի համար հարուած մըն է, որմէ զգուշանալ հարկ է, և փոխանակ գիւղա բանալու, լուսագոյն է ջանալ ընթերցարանը փրկել իր անկմանը զառիթափէն. և անդ սկսիլ խօսաբանն ու խարանն որմէ կարելի չի նի օգտուել ամբողջովին. օհ, Բուսուրի երիտասարդութիւն, փրկեցէք ձեր մահամբձ ընթերցարանը:

ՇԱՀԱՊ

(Պատասխանելու թղթակցի)

Ֆիլիպէ, 14 Դեկտ.

Նախորդ ամսոյ 23ին տեղիս հայ հասարակութիւնը իրական վարժարանին մէջ ընդհանուր ժողով մը կազմեց ընդ նախագահութեամբ Արթ. Տ. Արիստակէս քահանայ Բուսուրիանի: Որովհետեւ թաղ. խորհուրդը երկու ամսէ ի վեր հրաժարած է, այս անգամ ազգային խորհուրդն աւելի մեծ դարձաւ: Եւ զայնքէն ալ ներկայ պահանջմանց համեմատ բարեկարգելու համար ստաւապարկը ներկայացուցեցաւ: «Ընտրութիւն 30 ազգայիններու, որոնք իրենց մէջէն նշանակեն թաղական ու հոգաբարձուք, իսկ մնացեալ անդամներն ալ գերագոյն մարմին մը կու վերահսկող ըլլան թաղականի և հոգաբարձութեան գործառնու:

(Կասպից լիճ), Հիւսիսայինը՝ Սիւլի-բիլ անապատները, իսկ Հարաւայինը՝ Դիպէթի բարձրաւանդակը:

Այդ տարածութեան մէջ բնակող ժողովուրդը Ե. դարուն ծանօթ է եղեր Զինացուց Տուրքու անուամբ, իսկ Զ. դարուն Յոյներուն՝ Թուրքու անունով: Այս երկու յորջորջումներն զիւրիւն է գուշակել «Թուրք» ազգային անունը: Տուրքու թագաւորը 569 թուականին զիսկաններ կը զրկէ Զինական կայսրներուն, իսկ ըստ Յուներուն մատենագրերու՝ Բիւզանդական կայսրութիւնն ալ մի քանի անգամ զիսկաններ կը զրկէ Տուրքուներու թագաւորներուն:

Թուրքական ցեղերը հինգ հաւ էին այդ երկրին մէջ, Արու-Ղազի մասեւնադրին ըսածին համաձայն՝ Կիպչաք, Ուլկուր, Կանգլի, Կալաչ և Կարլիւք անուններով: Այդ տեղերէն առաջին երկուքի յորջորջումը բոլորովին բնորոշ է: Կիպչաքը, հին միավանկ բառէ մը կազմուած է, «դատարկ, անապատ» նշանակութեամբ: Ուլկուր, բայէ մը անանցում, անակաւածե բառ մըն է որ «միանալ, խմբուիլ եւ մի կանոնի, մի կարգաւորութեան» հետեւի կը նշանակէ: Կանգլաքը Կիպչաքները ի սկզբան առանձնացած կապիւնի եւ դատարկ երկրի՝ անապատի մարդիկ էին, մինչդեռ Ուլկուրները միախառն կապիւնի ընկերական կեանքով հպատակ մէկ օրէնքի:

Այդ երկրի հինգ ցեղերն ալ կը վարէին թափառող կեանք մը, բայց պէտք չէ կարծել թէ բոլոր այդ վաշկատունները նոյն կեանքը ունէին ինչ որ սովորական է անապատի մէջ:

Թեանց, որոց օրինագիծն համապատասխանէ թէ՛ Ազգ. Սահմանադրութեան և թէ՛ տեղային կառավարական օրէնքներուն. վերջապէս երկար վիճաբանութենէ ետք ընդունուեցաւ այս բանաձեւ ներկաներէն՝ առանց խտրութեան գաղթականաց, 12 հոգիէ բաղկացեալ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, որ պատրաստեց 60 հոգի նոց երկպառիկ ընտրողական ցանկը ուսկից պիտի ընտրուին 30 հոգին (այս ցանկէն դուրս ալ կարելի էր ձայն տալ ու ընտրել):

Նախորդ հինգ շաբաթի տպալ թղթերով ազգայիններու բաժնուեցաւ մասնաւոր նամակով 60 հոգինոց երկպառիկ ցանկը և այս կիրակի, դեկտ. 7, տեղի ունեցաւ ընտրութիւնը: Բացարձակ թիւն էր 224, իսկ համեմատական 112, որուն համեմատ 25 հոգի բացարձակ առաւելութիւն շահեցան և ընտրուեցան, իսկ 5 հոգի ալ համեմատականի մնացին, որոց համար կրկին 10 հոգի նոց ընտրելոց ցանկ պիտի պատրաստուի: 25 հոգի ընտրուողները կը ներկայացնեն թէ տեղացի և Պոլսեցի խառն, գրէթէ մեծագոյն մասամբ վաճառական դասէն և երկու բժիշկներ Պ. Պ. Գուլումեան և Ֆինճան: Դեպք սակայն կիմանանք որ շատերը չը պիտի ընդունին:

...

Անոնցմէ իւրաքանչիւրը կապէր այնպէս՝ ինչպէս որ կարող էր: Այստեղ ալ տեղի ունեցաւ նորակալով ազգերու մէջ տեսնուած սովորական երեւոյթը: Թոյլ հովիւ ցեղերը, իրենցմէ աւելի զօրաւոր հարեւաններէն կողոպտուելով կը հարկադրուէին անոնց թողուլ իրենց յուսթի արտաւանդները, դաւարազեղ հովիտները, ստուերաշատ անտառները, որսալից մարդկայինները եւ վնասած՝ բռնել աքսորանքի եւ թշուառութեան ճանապարհը: Նոր հայրենիք փնտռելու համար կը մղուէին խոպան եւ սառցապատ անապատներու մէջ, բայց դարձեալ իրենց հայրենիքը վերադառնալու յոյսով սուղորուած:

Թուրքերու նախնական առապելները, վէպերը, բազմադիմի փոփոխութեանց ենթարկուած լի են այդ ելից պատմութիւններով: Այդ վէպերուն մէջ կը յիշուին աքսորեալ ազգերու ու ցեղերու անունները: Այսպէս Կիրիթ-Գաչաք անունը թուրքական երկու բառէ ծագումն առած է, որուն առաջինը կը նշանակէ «թափառական», իսկ երկրորդը «ազգէն գաւառ», բաժնուած՝ այն անասունը, որ ձգած է իր ախոռը, երամակը, ինչպէս այն մարդը որ խոյս տուած է իր ցեղէն, կը կոչուէր Գաչաք:

Կանգլիներին մի «փախչող ցեղ» էր որ 13րդ դարուն խիստ տառապանաց ենթարկուելով Մողոլներէն՝ Կէօ-Կանգլի ցեղապետին առաջնորդութեամբ Օսմանեան կայսրութեան հիմը դրաւ: Այն ժամանակ եւ մինչեւ ցայսօր վաշկատունը իր հօտերու արտադրութեամբ կապէր, ծախելով զայնս նստակեացներու եւ փոխաբէն ստանա-

ՀԱՅԵՐՆ Ի ՍՈՑԻԱԼ

(Նախկին ԽՍՀՄ-ի ԽՍՀՄ-ի)

Տեղւոյս ազգ. վարժարանի մասին պատ. թերթիդ մէջ թեր ուղեւ տեղեկութիւններ տեսնուեցան որուն համար խորհուրդս հարկ դատեց ներկայիւ ճշդել իրողութիւնը:

Միջիւ հիմա քաղաքիս մէջ ազգ. վարժարան մը չիկար. նկատելով որ վերջին գաղթականութեան պատճառաւ հայ մանուկներու թիւը շատցած է, աիկին վճարման ազգասիրտաբար երկսեռ փոքրամիւ ուսանողներ հաւաքեց իր շուրջը, որոնց կը ջանար տալ տարրական նախալրթութիւն մը: սակայն խորհուրդս այսքան բուական չսկսեց, որոշեց Արամեան անունով ազգ. նախակրթարան մը հաստատել՝ դպրոցական ներկայ տարեշրջանի սկիզբէն և անոր հսկողութիւնն յանձնել հոգաբարձութեան մը: սակայն այս վերջինը դրամական անձկութեամբ պատճառաւ չկարենալով դիմել ինչպէս պէտք է, ստիպուեցաւ հրաժարիլ իր ընտրութեան երկու ամիս յետոյ. և վարժարանը փակուեցաւ 15 օր:

Այս միջոցին խորհուրդս վարժարանը կարենալ վերաբանալու համար որոշեց հրաւեր կարգաւ ամէն կարգի ազգայիններու վճարել տարեկան դպրոցական տուրք

լով կերպաս եւ հացահատիկներ: Կեանքը դիւրին էր, երբ միշտ այսպէս լի էին: Բայց երբ նստակեացը կը փակէր իր շուկան, երբ պաճարախոտը կը ձիւնի սոսկալի հիւսն ու փոթորիկը մի րոպէի մէջ կոչնչացնէին անոր հօտը, որ միշտ արտայայտիչ անունը կը կրէր, երբ մի գորիկ հարեւան կը յարձակէր իր ցեղին վրայ, այն ժամանակ կամ պէտք էր թշուառ կեանքի մասնուիլ, հպատակիլ, եւ կամ պէտք էր հեռանալ այն տեղին: Թուրքերը կը հպատակէին կամ կը գաղթէին յաճախ՝ իրեն Գիրիթ անապատներու մէջ, ուր իրեն Գաչաք բազմազան արկածներու մէջ կ'իյնային: Այսպիսիներու համար մի բնորոշ բառ գործածուէր չափուալ, որ «լազի եւ սրէ անցնել» կը նշանակէ: Երբ մի անգամ վազելու սրէ անցնելու ելքին, այլեւ ոչինչ չէին ճանչնար, եւ մարդկային կեանքը արհամարհելի էր անոնց համար: Թուրքը ձիւն թուրք մեծ մարդ է երբ ձիւն վրայ է, երբ ընկերներդ հօգ տունը արեւ կանցնեն՝ միացի՛ր անոնց հետ՝ առաջնաւորները կ'արտայայտեն այդ վաշկատուններու, անանաբանութեան եւ որսորդներու նկարագիրը, որոնք իրենց վրանները թաղիք կը պատռաստէին, կը խաղախորդէին: Բոլոր կը մանէին եւ իրենց հագուստը անձամբ կը պատրաստէին: Կիսավայրենի այդ ցեղերը լաւ ձիավարներ եւ յաջողակ աղետաւորներ էին:

(Շարունակելի)

մը. մեր հրաւերը սիրով ընդունեցաւ արգոյ հասարակութենէն. նկատելով սակայն տեղւոյս ազգայնացիքը ժողով թիւը, և իրենց ընդհանրապէս նիւթական համաստ գործիւնը, որոշեցինք դիմել փ. Պօլսոյ ազգայնացիքը թիւսէր օժանդակութեան. և այս նպատակաւ ժապաւինեալ տետրակով մը հոն ղրկեցինք մեր հոգեւոր հովիւ Տ. Արիստակէս քահանայ ֆէստեան և Պ. Բ. Ասքէրեան նրոնց ձեռքով կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 533 լէվ, 10 սթօթի:

Ահա նուիրատուութեան ցանկը	
Տիարք	Արժք. Ֆր.
Պ. Ս. Յ.	Աստարճեան 41.20
Եղբարք	Մանուկեան 41.20
Սարգիս	Գույումճեան 41.20
Պ. Յ.	Աստարճեան 41.20
Ս.	Շամտանճեան 41.20
Եղբարք	Ալինար 41.20
Կարապետ	Էգնանեան 41.20
Սոս. Պանքի պաշտօնէից	
ձեռամբ խ. Սվաճեանի	25.30
Խ. Գ.	Կոնքօֆ 20.60
Եղբարք	Մեսրոպովիչ 20.60
Եղբարք	Թումասեան 20.60
Եղբարք	Մէթեան 20.60
Գ. Գալաֆե. Յ.	Կիլիկեան 15.—
Ե.	Բակլեան 10.—
Կ.	Աղամեան 10.—
Ե. Ս.	Քանթարեան 10.—
Կիւմիւշեան	10.—
Ոմն	5.—
Ոմն	5.—
Խ.	Բիւլճեան 5.—
Ե.	Գարակէղեան 5.—
Առաքել	Գազազեան 5.—
Ս.	Սուքիասեան 5.—
Պէտէնէեան	5.—
Գ.	Դաւիթեան 5.—
Ս.	Թէրզեան 5.—
Ե.	Պէնլեան 5.—
Ոմն	5.—
Գ. Կ.	Թէվէթեան 5.—
Յովսէփ	Յարութիւնեան 5.—
Տ.	Սարաֆեան 5.—
Ե.	Տարխանեան 4.—
Ս.	Չուպուքեան 3.—
Ոմն	3.—
Յակոբ	Հայրապետեան 2.—

Գումար 533.40

Խորհուրդս հրապարակով իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ այն ազգայնացիքը որոնք իրենց լուծման չնայեցին տեղւոյն մանկաւսոյն դաստիարակութեան գործին:

Այժմ նախակրթարանը վերաբացուած է և կը շարունակէ իր ընթացքը խորհուրդիս հովանաւորութեան ներքեւ և եռանդուն պաշտօնավարութեամբ Տիկ. Վ. Ունճեանի որ ջանք չի խնայեր մօտ 25 երկսեռ մանկատոյն բարւոք դաստիարակութեան ոչինչ գումար մը ընդունելով իբրեւ նուէր: Հայերէնի հետ սկսուած է դասախօսուիլ նաեւ պուլկարերէնը:

Ի դիմաց թաղ. խորհրդոյ Վ. Ասենապիւր Ասենապիւր Թ. Մ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ Մ. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՀԵՐՔՈՒՄ

Կիպրոսէն մեզ ղրկուած նամակ մը կը հերքէ այն տեղեկութիւնները զոր Միտրօքիւն և ասկից առնելով փարոս հրատարակած էին լաւնաքաի մաքսատան մէջ բռնուած հրացանով ու փամփուշտով լի արկղի մը և այս դէպքի հետեւանքներու մասին:

Նամակագիրը կըսէ թէ այդ գէնքերու գրաւման մասին Կիպրոսի Չեման անուն թուրք թերթը օգտուելով առիթէն սուտ ու սխալ լուրեր հնարեց, հարցը ընդհանրացուց և առհասարակ հայերը բոլոր կղզիին համար վտանգաւոր տարր մը հրատարակեց: Այս թերթին հետեւելով Միտրօքիւն և փարոս ծանուցին թէ գէնքերը բերողը հայ մըն է, թէ կղզիին իսլամները գրգռուել են հայերուն դէմ, ինչ որ ուրիշ տեղերու հայերու համար ալ կրնայ իր հակահարուածն ունենալ, և թէ անգլ. վարչութիւնը սկսած է արգէն խտուածիւններ ի գործ դնել և բաւական թուով հայեր բանտարկել է, որոնք բարեբախտաբար աղղեցիկ հայերու միջնորդութեամբ ազատուել են:

Նամակագիրը վաւերական աղբիւրներէ տեղեկութիւններ առած ըլլալով կը յայտարարէ թէ հրացանները բերողը ոչ թէ հայ, այլ պարսիկ վաճառական մըն է, թէ տեղական դատարանը այս խնդրով արգէն կղզադի վճռելու համար որ այս գրաւում օրինակաւն է թէ ոչ: Կղզիին իսլամութիւնը արգէն այնքան զգայուն չէ որ կաւեանար գրգռուի այսօրինակ պատահարի մը պատճառով: Անգլ. կառավարութիւնը ոչ խստութիւն ի գործ դրած է, ոչ ալ ունի հայ բանտարկած, զոր աղատելու համար աղղեցիկ անձերու միջնորդութիւնը պէտք ըլլար:

ՍԼԻՎԵՆ

Սլիվենէ եկած նամակներ չափազանցուած ցոյց կուտան այն տեղեկութիւնները զոր պատահական թղթակից մը հաղորդած էր մեզ տեղւոյն թաղ. խորհուրդի ատենապետի մէկ կարգադրութեան մասին: Ուրախ ենք յայտարարելու թէ սոյն արձանահաւատ տեղեկութեանց համեմատ, թաղ. խորհուրդ և հոգաբարձութիւն ձեռք ձեռքի տուած համերաշխութեամբ կաշխատին եկեղեցիին պայծառութեանը և դպրոցին առաջդիմութեանը, այնպէս որ բոլոր ժողովուրդը գոհ մնալով անոնց գործունէութենէն, իր բարոյական ու նիւթական օգնակցութիւնը չի խնայել յիշեալ աղղ. երկու մարմիններուն:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԵՍ

Շարաթ գիշեր, Սայտինէնիէ թաղապետական թատրոնի սրահին մէջ պուլկարներու ընտրեալ բաղմութեան մը ներկայութեանը տեղի ունեցաւ նուագահանգէս մը, որուն հասոյթը պիտի յատկանայ տեղւոյս պուլկար կիմնադիտի աղքատ ուսանողներուն:

Այս առթիւ հանդիսականները շերտ խանդավառութեամբ ծափեցին հայ դաշնակահար Պ. Գալուստ Մէշտուտճեանը, որ այսպէս ի հանգէս բերաւ արուեստագէտի նուրբ և զգայուն ճաշակ մը:

Հայ երիտասարդ դաշնակահարը որ արգէն Պօլսոյ մէջ ալ ծանօթ էր ոչ միայն իր ճարպիկ դաշնակաժութեամբը այլ և մէկ քանի յաջող հեղինակութիւններով, պուլկարական այս միջավայրին մէջ կոշուած է ծանօթացնել ու բարձրացնել հայկական տաղանդը՝ գեղարուեստի այս գերազանցապէս սիրուած ու փնտռուած ճիւղին մէջ:

ՇԱՐԱՑ ՊԵՅ

Սալմաստէն Արմազանքի գլուխած թղթակցութեան մը նույնիւ Շարաթ պէյ ողջ է եղեր: Ասիկա այն քերտ ցեղապետն է որուն համար ըսուեցաւ թէ թիւրք-պարսիկ սահմանագիծի վերջին պայքարի պահուն ընդմէջ հայերու և քերտերու՝ սպանուեցաւ առաջիններուն կողմէ: Արդ, յիշեալ թղթակցութեան համեմատ Շարաթ պէյ կը պատրաստուի դարեան Սալմաստ արշաւել. սահմանները թուրք կանոնաւոր զօրքով լեցուած են, բոլորն ալ նոր հրացաններով զինուած:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑՍԻ
ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ
ԿԱՄ
ՄՐԱՌՈՆՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Սոյն երգարանը որ կը բաղկանայ առաւել քան 100 երեսէ, կը պարունակէ շատ մը հին և նոր աղաւթ երգեր, զորս այժմ ժողովորդն արտոժանօք կ'երգէ:

Փափաքողք կրնան ստանալ զայն՝ փոխարէնը 1 ֆրանքի նակալագործ (բօստի բուլ) խրկելով խմբագրութեան, կամ դիմելով հետեւեալ հասցէներուն:

Տեարք
Արես Գուրպէթ. Ռուսուզ
Կարապետ Ուղունեան Սիւստրէ
Ալէքս. Տէմիրճիպչ. Ֆիլիպէ
Իսկէնտէր Արսլանեան Տօպրիչ
Յովհաննէս Պիպէնճեան Պուզրէշ
Արթ. Տէր Ղեւոնդ քչոյ. Կալայ
Թէօֆիլ Թէրզեան Գէօտէնճէ
Ա. Կիւլէզ Նիքոսիա
Գարեգին Պաշլուուրի Գահրիբ

Աղղ. վարժարանաց համար՝ երբ գէթ 10 հատ կ'ուզուի, 20 առ 100 գեղջ կը լինի:

Ի Խ Թ Ա Ր

Քէօյլերտէ պուլկարապետ պօրճարընը էօտէմէմիշ օլան ապօնէլէրիմիզ, զայրը պիւա թէէլիւր ապօնէլ պէտէլլերինի եա իտարէլ միզէ վէ եախօտ Սիլիստրէտէ Մկարապետ Ուղունեանա կէօնտէլմէյէ հիմմէթ իթմէլի տիրէր:

ԿԻՐԻՏ ԹԵՇՔԻԼԱԹԼ

Սրաւտարտըն Սթանպօլ մուսկիլիւրիստէն ալմըշ օլտըղը մալիւմաթա նագարէն, էյիլլերին Կիրիտ իշիւն թէրթիպ իտուպ հիւքիւմէթի մէնսուպէլլերինէ կէօնտէրմիշ օլտըղարը թէլլերիւթ ճէտվէլիստէ պաշլընա աթիւտէրի նօգթալար միւնտէրիւ իմիշ:

1. Պիր հիւքիւմէթի մուվազաթէ թէլլերի:

2. Կէօմրիւք հասըլաթընտան էօտէմէք իւզրէ ալթը միլիօ պիր իսթիգրազ ագտը:

3. յանտարմալար թէլլերի:

4. Տէվլէթլէր թարաֆընտան ինթիլապ օլընմիշ գէվաթտան միւթէլլէրի պիր մէնլիսի մէլլէրէթ թայինի:

5. Մէլլեր մէնլիսի մէլլէրէթ՝ առայա մախսուս օթօնօթի ուսուլի իլէ պիր գանունը էսասի թէրթիպ իտէճէք վէ պու գանուն Սուլթանըն թաստիգի իլէ պէշ սէնէ իշիւն պիր իսթիլյան վալիւնին ինթիլապ ու թայինի մէօհ. թէվի օլաճագ վէ մէնլիսի միլլիւնին թէճէմիւսի իշիւ լաղըմ կէլէնի թէրթիպ իտէճէք տիր: Ատանըն գալանին վէ նիզամաթը մէնլիսի միլլի թարաֆընտան վալ ու թէնսիպ օլընաճագ տըր:

Էն իւլքսէք գուվլէթ վալիտէ օլաճագը կիպի՝ տէնիզ վէ գարա վալիւնին էմրի թաճթընտա գոմանտա օլընաճագ վէ վերիլլերի վէ բուսուսթը քէզա պիլղաթ վալի թային ու թէրթիպ իտէճէք իմիշ:

Կիրիտ մէմալիքի օսմանիյէ տէն խարիւ պիր էյալէթ նագարը իլէ պագըլուպ, թիւրքիալա կալընըզ պիր վերիլի էօտէյէճէք տիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻԷ

Սթանպօլտան Աման Բօմե. նին վերմիշ օլտըղը հավատիսէ կէօրէ, Ազգային խառն ժողով եագընէն Սուլթանա պիր արիզէ թագաթիմ իթմէլլէ՝ ըէնտի վատարընըն իճրասընը վէ Անատօլուտաքի էրմէնիլլերին աճվալը միւթէնիւֆէսինին թալֆիֆ ու թէսէլլի օլընմասընը վէ խարապ օլընմըշ քիլիսէ վէ մէլթէպլլերին եէնիտէն եարտըրըմասընը թալէպ իտէճէք իմիշ:

Իշպուհ Նուսրէմիդին 3ինճի սա-
հիֆէսինտէ Պատրիարքարանին
Սուլթանա պիր արիպէ վերէնէկի
հազմըն օլտըղմըզ կիպի, սոն
հալաւտիսաթա նազարէն Պատրի-
արք Ս. Օրմանեան Սուլթանա
մէզքիւր արիպէի թագաւոր իթմէք-
լէ, սէֆալէթէ կիրիֆտար օլմուշ
օլան վիլայէթլէրէ բէֆայէթ իտէ-
ճէք տէրէնէտէ իանէ օլընմասընը
վէ ումուժ Էրմէնիլէրէ գարըն բօ-
լիւլէրին թաազիպ ու թէզիգա-
թընըն թաթիլին վէ պու կիւնէ
գատար սուտուր իթմիշ օլան ի-
րատէլէր մուճէտինճէ՝ միլլէթին
էմլաք վէ մէզհէպ վէ մէքթէպլէրին
վէ ասայիշի ումուճինին մուհա-
ֆազասընը թալէպ իթմիշ վէ աք-
սի հալիստէ Բաթրիգհանէ մէ-
մուրիյնի վէ քէնտիսի մէմուրիյն-
թէ տէվամ իտէմէյնէքլէրինի
պէյան էյլէմիշ տիր:

Սլթան-գօլտան 12 թարիսի
գօրէսքօնտան Պիշոնըն վէրտի-
կի թէլէկրաֆ տէմիշ տիրքի,
Պապը Ալի՝ Ալպանիտա վէ Պաս-
րա ճիվարընտա ըսնան ու իս-
թիպալ զուհուրա կէլմիշ օլտըլը-
նա տայիթ չըգմըն օլան շայէա-
թը թէքզիպ իթմէքտէ վէ բէզա
Էտիրնէ վիլայէթինտէ պապը պու-
կարլարըն մահպուս իտիլմիշ օլ-
մասընը հալանա չըգարմադտա
տըր:

Թիւրք հիւքիւմէթինին թէք-
զիպի հէր վագըթ թաաթիգ մա-
նասընա ալմադ տահա տօյրու օլ-
տըղընտան, Ալպանիտա վէ Պաս-
րա վիլայէթի տաթիլինտէ հէնի-
տէն ըսնան զուհուր իթմիշ օլ-
մալը տըր:

Աֆրիգատա Տէրվիլէր հինէ
Մըսըր հիւքիւմէթինէ գարըն հա-
րէքէթ իթմէյնէ պաշլամըշար:

Տէյլի Նիւսին ալմըն օլտըղը մա-
լիւմաթա կէօրէ, սինօրտան վի-
րուտ իտէն իսպարաթա նազարէն
տէրվիլէրին իտիլֆի ինկիլիզ-
Մըսըր օրտուսընա գարըն ճէսիմ
գուվէի հարպիյէ եօլամըն օլտը-
ղընտան՝ Գահիրէտէն իքի միրա-
լայ քէնտի աաքէրլէրի իլէ օլթա-
րաֆա հարէքէթ իթմիշէր տիր:

Տէրվիլէրին պու հիւճիւմի Պէր-
պէրի իսթիլա իթմէք էֆքեարը-
նա մէպնի օլաճաղը զանն օլըն-
մադտա տըր:

ԵՌԻՆԱՆԻՍԹԱՆ

Երոնան հարպիյէ նազըրը ժէ-
նէրալ Սմօյէնաքի՝ Երոնանիսթան
զապիթանը աաքէրլէյնին իգ-
թիտարլարընը թէտգիգ ու թահ-
գիգ իթմէք մազսէտի իլէ, ան-
լէրին հարպիյէ գօմիսիօնը հու-
զուրընտա իմթիհան օլընմալարը-
նը թէքլիֆ իթմիշ տիր. նազըրը
մուճալէհին զաննընճա Երոնան
օրտուսընտա իսթիլտամ օլընտան

զապիթլէրտէն 400 քիշինին լաղըմ
օլան իգթիտարա հայիգ օլմատըգ-
լարը սէպէպլէ՝ թարտ օլընմալարը
լաղրմ կէլէճէք իմիշ:

—Էրնիքի Էրնիլա նամ Էրու-
նան գօմիթէսի մահքէմէ միւս-
թանթիգի թարաֆընտան թահթը
իսթիլթագա ոլընմըն օլմալլէ,
մէզքիւր գօմիթէնին պանգատա
200,000 ֆրանք մահֆուզ ազճէսի
պուլընտըլը իսպար օլընմալը իւ-
զէրինէ, մէպլաղը մէզքիւրի սէք-
վէսթիօ իթմէք իսթէմիշ իտէտէ,
պիր կիւն էվլէլ ազճէ պանգատան
գալտրըլըլըն օլտըղընտան միւս-
թանթիգի պու թէտպիլի պօշա
չըգմըն տըր:

—Էրնիքի Էրնիլա եազըն կիւն-
լէրտէ պիր քիթապ նէշը իտէճէք
վէ մուհարէպէտէն էվլէլ սինօր-
լար իւզէրինտէ իսթիլալ չըգար-
մադ վէ Թիւրքիտայ չէթէլէր
կէօնտէրմէք մէտահիլինտէ գօմի-
թէ Երոնան հիւքիւմէթինին հիւս-
նի բիպաը իլէ իլլէմիշ օլտըղընը
վէ Տէլիանինին քէնտիլէրինէ հէ-
մէքքիւր պուլընտըլընը ըսպաթ
իտէպիլինէք պիր չօգ էվրադ վէ
տէլիլէր մէյտանա չըգարմադ
ըմըն:

—Մուհարէպէտէն էվլէլ Կի-
րիտտէ պուլընտան Երոնան էսա-
քիլինին գօմանտանը մէնթրալ
վասօս՝ Թէսալիալը հէնիտէն
թիւրքլէրտէն թէպիմ՝ ալմադ ի-
չիւն գօմանտանը մալսուս թային
օլընմըն տըր:

ԱՐՆԱՎՈՒՏԼԱՐ

Նաէ Զրաէ Բրեւէնին Սէլանիք-
տէն ալտըղը հալաթիսէ նազարէն,
Արնափուտարըն Պուքրէշտէ պու-
լունան մէրքէզի գօմիթէպի՝ Պէլ-
կրատա պիթ հէյէթը մէպուսէ հօլ-
լայըպ, Ալպանիտա վէ Մաքէ-
թանիտա հէր իքի միլլէթին հու-
գուզընը մուհաֆապա իթմէք ի-
չիւն՝ Սիւպիա իլէ միւթթէֆիգէն
հարէքէթ իթմէք պապընտա իճ-
րաի միւզաքէրէ իտիլմէսինի թահ-
թը գարարա ալմըն տըր:

—Սըրպարըն վէ Արնափուտա-
րըն մէնաֆիսի պիր նազարիյէթտէ
օլտըլը վէ հէր իքիսինին տիւշ-
մանը պիր պուլուսըղը սէպէպլէ՝
Սիւպիա տաթի գօմիթէի մէզքիւ-
րին պու էֆքեարընա իլթիւրաք
իտէճէկի զանն օլընմադտա վէ
էվլէլտէն տաթի՝ սըրպ միւթէպէ-
րանը պու ֆիքրի պէյան էյլէր-
լէր իմիշ:

Չ Ի Ն

Չին մէմալիքինտէ իքի Ալման
միսիօնարլարըն գալթի սէպէպի
իլէ՝ Ալմանիտա տէվլէթի Գիւսօ-Չէ-
ու նամ բէօրֆէզ սէվահիլինի
գալթի ու իսթիլա իթմիշ օլմալը

իւզէրինէ՝ Բուսիանըն Պահրը մու-
հիթի էքպէր (խաղաղական ովկի-
անոս) տօնանմասը .տաթի Բօրըթ-
Արթուր նամ իլիմանը զուպթ իթ-
միշ օլմալլէ, կազէթալար շու-
կիւնլէրտէ պաշլընճա Չին մէսէլէ-
սի իլէ մէշլուլ օլմադտա վէ Ալ-
մանիանըն պու հարէքէթի սէպէ-
պի իլէ պիր մուհիմ մէսէլէ ալը-
լաճաղընը կէօսթէրմէքտէ տիրլէր:

Թայմըզ հաղիթօրքի Բուսիա-
յա Բօրթ-Արթուրըն մինասիպէ-
թի օլտըղը գատարտէ Շուսան
տալարըն տաթի ինկիլթէրայա
մինասիպ պուլուսըղընտան, օլ
ճիվարընտէ ինկիլիզ տօնանմալարը
զապթ իթմէլի տիրլէր:

Ֆէզա Ֆրանսըզ կազէթալարը՝
Ֆրանսանըն տաթի տիկէր տէվ-
լէթլէր գատար օլ թարաֆլարտա
վէ Չին սէվահիլինտէ մէնֆաթթ-
լարը օլտըղընը վէ պինաէն ալէյն,
էկէր Չինին թագաւորի ճիհէթինէ
կիտիլէճէք իտէ Ֆրանսըզլար տաթի
պէօյիւճէք պիր բարչա գաբմադ
արզու վէ թէտապիրինտէ պուլու-
նաճաղարընը եազմադտա տըրլար:

Վաշինկթօնտան Ամալն Բէոյ-
քըրա քէշիտէ օլունպի թէլէկրաֆա
նազարէն՝ Միւճթէմաի Ամիրիգա
մէճիլիսի վիւքէլաթը՝ Չին վուգու-
թընը տըգգալթա ալըպ, օլ ճի-
վարտա Ամիրիգանըն մէնֆաթթ-
լարընը մուհաֆապա իթմէք թէ-
տապիրինտէ պուլընմասընը թահ-
թը գարարա ալմըն տըր:

«ԻՐԱՌՈՒՆՔ»-Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Ս. Վ. Ի Շուշուկա. — Երեւէք
հասնալ ձեր յօգուածին չհրա-
տարակուսելուն պատճառը. Ձեր
յուզած հարցի մասին մեր թերթ
արդէն ժամանակին ըսաւ ինչ որ
պէտք էր: Բայց աստի, ձեր յօ-
գուածը գրուած է այնպիսի փը-
քուսոյց ու ճոռոմ ոճով մը որ
բնաւ չի յարմարիր լրագրական
լիւղի:

ԶԱՌԻՐԷ ԲԻԱՑԱՍԸ

Վառնա 17 Դեկտեմբեր
Պոշտայ
Վալիօն, լիպրա 47-51, հէքթօլ.
8.70-9.50 ֆրանք
Արապա, լիպրա 47-52 հէքթօլ.
8-10.60 ֆրանք
Արքա
Լիպրա 38-41, հէքթօլ. 4-4 50
ֆրանք
Մըսըր
Վալիօն, լիպրա 57-58 հէքթօլ.
5.50-5.70 ֆրանք
Արապա, լիպրա 57-61 հէքթօլ.
6-6.20 ֆրանք
Յատուլա
100 օգգուսը 17-21 Գրանք՝ մալա
կէօրէ
Նորօլէոն 20,90 ֆռ. հիսապը իլէ
կիւնտէ 8-10 վալիօն վէ 40-50
արապա պուլտալ, 15-20 արապա
արքա, 5-6 վալիօն վէ 40-50
արապա մըսըր վէ 5-6 արապա
ֆասուլիա կէլթէքտէ տիր:

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐ
Ամեն տեսակ Պուլկարալան եւ օտար
ընկերութեանց, աքսիօններ, օպլի-
կասիօններ, վճարատուներ եւ այլն
ցը գնեմ եւ կը վաճառեմ լաւ ու յար-
մար գներով ի հաշիւ յաճախողաց:
ՏԻՄԻԹԻ ՌՈՒՍՍԷՅ
Վառնա

ՏՊԱՐԱՆ
ԴՐԱՊԵՆՔ ԼԲԱՊՈՅ
Լրագրիս վերջին երեսի սիւ-
նակներուն մէջ օտար լիզուներով
ալ ազդեր կը գտնուին: Ա-
ռանձին կը տպագրուին գրքեր,
տետրակներ ու կը պատրաստուին
հայերէն, պուլկարներ, ֆրան-
սերէն եւ յունարէն լիզուներով
ընկալագրեր, հասցէներ, հար-
սանեաց եւ այլ հրաւիրադրեր,
այցեքարտ եւ այլն:
ԳՆԵՐ ԶԱՓԱՒՈՐ
Փափաղողք պարտին գիմի խըմ-
բագրութեանս հասցէին:

ԷՄԱՆԷԹՃԻ
Րիզա էֆ. Ճէպպարօթ
Սլթանպօլտա թէպիլի օլընա-
ճադ հէր նէվ մուսմէթաթըն իճրա-
սընը տէրէօհաէ իթմէքտէ օլունպ,
իգթիլաթ օլունարըն թաշիօլտա
1,500 նօմէրօլու Աւետիս Գէորգ-
եանըն պէրպէր տիւքոնընա միւ-
րաճաթ իթմէլէրինի իլան իտէր:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՐԴՈ
ԵՐԱՌՈՒՆՔ
Վիպակ Հայ Յեղափոխական կեանքին
ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ
Կը յՄԱՌՈՒԻ, Վառնա Իրաւունքի
խմբագրատուն, Ֆիլիպէ Անտօն Գօշի
քով, Ռուսոնգ էֆէ Խօրասանճեանի
սրճարանը:

ԱԶԴ
Իրաւունք կը ծախուի Սասուն
սրճարանի ծխալաճառ Պ. Վահան
Անտօնեանի, Մուսալազ գօրու գահ-
վէճի Պ. Յակօբ կէօղիպէօյիւք-
եանի եւ Ապտիւրրահման Բիլիթին
դէմ Հայկական Գրատան քով
ի Վառնա:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԳԱՐԱՆ
ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ
Կ Ա Մ
Դասագիրք ընթերցանութեան
Ի Գ Է Տ Ս
ՓԱՔՐԻՆ ՏՂԱՅՈՅ
Այս երգարանը, իր տեսակին մէջ
առաջինն որ լոյս կը տեսնէ հայերէն
լիզուով, կը պարունակէ մանկական
գուրճալի երգեր ու քանի մը ոտա-
նաւոր առակներ եւ կրնայ երախայնի-
րուն ծառայել նաեւ իբր ընթերցա-
նութեան գիրք որուն պարունակու-
թիւնը զօրեղեցիկ եւ հրաշանգիչ է
միանգամայն անոնց համար:
Թուղթը ընտիր է, տպագրութիւնը՝
մաքուր եւ կաղըր վայելուչ:

ԳԻՆ 80 ՍԱՆԹԻՄ
Կը ծախուի, Վառնա, Արեւելեան
Տպարան, 2րդ. թաղ, թիւ 1104: